

1^a Boehmer - Bamberg
1791. 1^b Franke

1. ^GTrinken, Franzolt Fredericus: Rebus omnem excludit digni-
tatem.
2. Hommelius, Christianus Grollius: Theses juris observationes.
3. Kluegel, Ernestus Grollius Christianus: Praecepta jurisdicti . . . Deca-
nus: (ad Disputationem inang. Ant. ruse Augusti Heringi
instit.) Inest: de iudice et iudicibus et iudice tractatus F
4. Kluegelius, Ernestus Grollius Christianus: De causis ecclesiasticis
ecclesiasticis
5. Kluegelius, Ernestus Grollius Christianus: De foro ejus, qui
proceditur conditio, competente
6. Kohlshuetter, Conradus Christianus: De effecta principis
juris naturalis in jure civili.
7. Meinkopf, Ernestus Grollius: Observationes quaedam juris
Germanici et Saxonicus continens . . . defendit
8. Pauli, Martinus, Grollius: Ord. jurisdicti . . . Decanus:
Lectori benevole salutem (ad Disputationem inang. Fran-
zotti Frederici Trinkenii institut)
9. Stuebel, Christophorus Conradus: Anatenus actiones

religioni non convenientes ex principis juris
publici universalis poenis criminalibus carceris for-
sint.

10. Stuebel, Christophorus Carolus: De veritate pascendi ad
agrorum praesertim desertorum cultum an utiliter
regunda.
11. Thalwitzer, Dr. Augustus Hieronymus: De viduitatis
et status viduitatis adstricto.
12. Triller, Carolus Fredericus: De poenis illarumque fini-
bus ex placitis juris naturalis recte aestimandis
13. Triller, Carolus Fredericus: Observationes nonnullas
ex jure metallico deponentes. . . publico. . . causam
submittit
14. Weberus, Michael: De justitia Dei
15. Wernsdorffius, Gualterus: An in Saxonia successores
fendales ac invita vidua a praestatione fidelitatis
liberari possint?

16. Wernsdorffius, Gualtero: De testibus ~~novis~~ novis, super
novis etiam articulis probatoriis et hoc examinandis
17. Wernsdorffius, Gualtero: De Tabulis legitimatorum per
rescriptum principis jure in Germania -
18. Wiersandus, Georgius Stephanus: Ord. jur. . . . Decanus;
Lectori benevole salutem (ad Disputationem inang. Caroli
Christophori Caroli Huellet invitat)
19. Wiersandus, Georgius Stephanus. Ord. juris Dei . . . Decanus.
Lectori benevole salutem (ad Disputationem inang. Caroli
Christophori Kottschutheri invitat)
20. Wiersandus, Georgius Stephanus: Ord. juris Dei . . . Decanus;
Lectori benevole salutem (ad Disputationem inang. Quarta
Gualtero Christianofii invitat).
- 20^{1/2} Wiesam - Kirsch
21. Wilisch, Christianum Fredericus: De tumultu ac seditione
praesertim ex novissimo mandato Electoris Saxoniae.
1792.
1. Huellet, Carolus Gualterum Ehrenfried: Observationes juris
controversae.

1792. 2^a Hommel

2. Hommelius, Christianus Silesius: De partibus agrariis communi
pauis
3. Kluegel, Ernestus Gropf. Christianus: Coll. juris dicitur . . .
docum: l. b. s. (ad Disputationem in ang. Gottboldi
Leberechti Sackii invitata) Ined: De Diffensione verborum
in furti questione
4. Kluegel, Ernestus Gropf. Christianus: Coll. juris dicitur . . . De
docum: l. b. s. (ad Disputationem Caroli Woldemari Ehren-
fridi Edelt invitata) Ined: processus institutioni
ex legibus Saxonis in scriptis.
5. Kluegel, Ernestus Gropf. Christianus: Coll. juris dicitur . . .
docum: l. b. s. (ad Disputationem in ang. Gottboldi
Offonis Frenzi invitata) Ined: De ritibus in Ducatus
Saxoniae parte successoris in immobilia et reor
relata ex jure Flamingico
6. Koblenschuetter, Carolus Christianus: De causis contentis juris
jurandi.

7. Triller, Carolus Fredericus: De puenis illarumque
 finibus ex placitis juris naturalis recte certimanendis
8. Wondroffius, Gualtero: De marito ex legibus Saxonsis,
 uxori mortuae, si ejus cognati adint, in immobilia
 ab intestato non succedente.
9. Wiersandus, Georgius Stephanus: Disceptationes juris.
10. Wiersandus, Georgius Stephanus: Disceptationes juris.
11. Wiersandus, Georgius Stephanus: Disceptationes juris.
12. Wiersandus, Georgius Stephanus: Utrum et quatenus
 legibus praesertim prohibitivis renunciari possit?

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

DE
LEGATO PRAECEPTIONIS

COMMENTATIO
QVAM

ILLVSTRIS IVRECONSVLTORVM ORDINIS
AVCTORITATE

PRAESIDE

D. IOANNE CHRISTIANO FRANCKE

IYDICHII PROVINCIALIS IN MARCHIONATV LVSATIAE IN-
FERIORIS ET FACVLTATIS IVRIDICAE VITEM-
BERGENSIS ASSESSORE

DIE VII. IANVARIII A. C. MDCCLXXXLI.

DEFENDET

ERNESTVS SAMVEL KREYSIG

ILEBVGENSIS.

VITEBERGAE,
LITTERIS TZSCHIEDRICHII.

LEGATO PRAECEPTIONIS

COMPLEMENTO

DE

HERETICIS ET SCISMATICIS ORDINIS

AVTOCHRYTAE

LEAE SIO

E IOHANNI CHRISTIANO FRANKO

WHICH FRODOLORE IN ACHON OF ACHON IN

FRANCIA

IN ANNO DOMINI MDCCLXXXIII

FRANKO

FRANKO

FRANKO

FRANKO

Q. D. B. V.

§. I.

Instituti ratio.

Multa in iure civili obveniunt capita, quae variis implicata subtilitatibus, atque rectis nexa rationibus intellectu sunt difficilia, quibus quaestio de legato praeceptionis, seu praelegato, cuius et amoena et utilis est disputatio, merito adscribitur. Itaque induxi in animum meum, hac de re, cum scribendi data sit occasio, quaedam delibare, quod ut iusto fiat ordine, in ipsam verbi inquiram notionem, deinde species tradam praeceptionum, quibus enumeratis, ad res, quae ita relinqui possunt, progrediar, et quid differat inter hanc aliasque legatorum species exponam, denique quae sit ratio hujus legati in herede, qui hereditate se abstinet, vel eam repudiat, in lege Falcidia, Senatus consulto Trebelliano, et legitima habenda, breviter explicabo.

A 2

§. 2.

De notione praeceptionis in legato.

Ut autem intelligatur, quid sit id, de quo disputetur, ipsa vox praeceptio ante omnia mihi est enucleanda, quae cum a verbo capere, et particula prae descendat, temporis et iuris innuit praerogativam atque actum involvit, qui in re peragenda alios antecedit. ^{a)} Hinc Iureconfulti hac verbi notione in iurisprudentiam translata ^{b)} sub legato praeceptionis, seu praelegato eam legatorum speciem intelligunt, qua testator e pluribus, quos in hereditatis adduxit communionem, uni vel alteri prae caeteris ita quid confert, ut ille ex affe id tanquam praecipuum habeat. ^{c)} Tria itaque hoc in legato desiderantur, scilicet ut plures personae in hereditate faciant partes, ^{d)} e quibus uni vel alteri quaeratur compendium, ^{e)} quod ex hereditate debeat praestari. ^{f)} Interea res ipsa, quae tali legato relinquitur, ^{g)} legatum rei, cuius dominium ad legatarium iam spectat, tunc, cum solutioni temporis vel aliud commodum adjicitur, ^{h)} id quod prima testamenti parte, ⁱ⁾ nec non id, quod heredi ex re certa, ^{k)} et heredi fiduciario ^{l)} relinquitur, sub praeceptionis quoque veniunt nomine.

a) Ita legitur apud Ciceronem: praecipere cogitatione futura. Libr. 1. de offic. c. 23. et praecipere alterius consilia l. 1. de offic. cap. 30. nec non

5
nou apud Florum fata, mortem praecipere veneno. Libr. 3. c. 9. et
libr. 4. c. 12. Interea quoque actum praecipendi denotat. Sane Ci-
cero libr. 1. de natur. deor. cap. XXXI. legem vocat recti praeeptionem.

b) l. 32. π. de legat. 3. l. 22. §. 1. π. famil. ercisc. et l. 2. π. de instrum.
vel instrument. legat. Franciscus Ramos ad tit. π. de legat. et fideic.
P. 1ma §. XXII. in Meermannii thesauro iur. civil. et canon. T. VII.
p. 277.

c) l. 25. §. 22. π. famil. ercisc. l. 89. princ. π. de legat. 2. Donatus libr.
V. Aeneid. Praecipuum est, quod praeter communionem singulis pro-
prio nomine deputatur, ut sit saepe in testamentis, cum aliqua per
praeeptionem singulorum heredum censuerit esse testator. Glossae
apud Fabrotum in not. ad Theophil. de legatis. τὸ ἐξαιρέτων λεγέ-
τον εἶπεν τὸ ἐξῶθεν τῆς κληρονομίας, ὡς ἐν προθήκῃ καταλιμπάνο-
μεν τῶ μερίκῳ κληρονόμῳ ὅσον ἔστω εἰπω πρὸς τῶ μερεῖ τῆς κλη-
ρονομίας, ἢς κατέλιπον τῶ δεινὶ βέλομαι αὐτὸν καὶ τότε τὸ πρᾶγμα
ἔχειν ἐν ἐξαιρέτῃ.

d) In alia omnia tamen discedit Doctor Nieto in tractatu de Praelegatis
cap. III. apud Meermann. in thesaur. iur. civil. et canonie. Tom. VII.
qui unico quoque heredi praelegatum recte relinqui posse statuit, quia
praelegatum in coheredibus etiam pro parte hereditaria consistat, et
verba, uni ex heredibus, illum, qui heres sit, denotent, nec du-
plex modus acquisitionis ex iure scilicet hereditario et ex iure legati
desideretur, quin potius, cum retineatur praelegatum, unica sufficiat
acquisitio, cui accedat, quod multa Consultorum in pandectis inveni-
antur responsa, quibus praelegatum unico sit relictum heredi. Sed
cum is, qui tota ornatur hereditate, quid tanquam praecipuum ex ea
habere nequeat, natura etiam praelegati, ut partim hereditario, par-
tim legati iure veniat, omnino desideret, id quoque, quod heredis
iam est, ejus amplius fieri nequeat, veteres porro Iureconfulti disertis
verbis, uni ex heredibus, quae formula plures ponit heredes, id quod
prae-

praelegatur, tribuit, adducta deinde veterum Iureconsultorum responsa non proprium praelegatum, sed modos exhibent, quibus aliquis re quadam praecepta, deducta, vel reventa quid debeat praestare, nemo denique ante capere possit, qui, eo accepto, praeterea capiat nihil, sententia, quae in praelegato plures requirit heredes, stabilis manet. Conf. Faber de erroribus pragmaticor. Decad. XXXVI. Error VI. et Guidi Panciroli thesaur. variar. lect. libr. II. cap. LXXXIV.

e) l. 14. π . de dote praelegata.

f) Cajus in Institut. libr. 2. Tit. V. §. 7. apud Schulting. in iurispr. Antequ. Iust. p. 120. et 121.

g) l. 3. §. 4. π . ad SCtum Trebell.

h) l. 10. et 26. π . de pecul. legat. l. 2. §. 1. π . de dote praelegat.

i) l. 87. §. 2. π . de legat. 2. Cujac. ad African. in l. 4. π . de dote praelegata.

k) §. 9. Inst. de fideic. hereditate.

l) l. 27. §. 14. et l. 72. ad SCtum Trebellian.

§. 3.

De divisione praeceptionum in legato.

Verbis non difertis solum sed aliis quoque signis et factis nostram declarare possumus voluntatem. Inde leges et recta interpretandi ratio vetant, voluntatis fieri quaestionem, ubi nulla sit in verbis ambiguitas, ^{m)} simul tamen jubent, ut animum disponentis, quoties eum verba satis non demonstrant, e conjecturis colligamus. ⁿ⁾ Et sane grave voluntatis indicium in eo latet, quod iure meritoque sit statuendum ne ullum quidem velle inutilem

utilem atque irritam suam esse dispositionem, o) quo fit, ut Iureconfulti legatum praeceptionis ex iis, quae tabulis testamentariis junguntur, saepius derivent, et suppleant, et ita tacito quasi testatoris suffragio inducant. Hinc nascitur divisio in expressam et tacitam praeceptionem, quarum illa difertis nicitur testamenti verbis, haec autem ex rerum circumstantiis conjicitur. Prioris exempla Papinianus p) et Scaevola q) suggerunt, secundum quos filiae res matris, et liberto fundus patroni verbis *praecipito, sibi que habero*, recte relinquuntur, posteriorem Paulus, r) nec non imperatores, Diocletianus et Maximianus s) firmant, quorum auctoritate Sempronius ex femille heres institutus, Titio ex altero femille, excepta domo, coherede dato, hanc domum excluso sibi asserit Titio, nec non liberi, quorum nomine pater res quasdam paravit, nisi contrarium ejus probetur iudicium, eas in hereditatis divisione praecipuas tenent.

m) l. 25. §. 1. π. de legat. 3.

n) l. 114. π. de reg. juris.

o) l. 109. princ. π. de legat. 1. l. 16. pr. π. ad SCtum Trebell.

p) l. 77. §. 19. π. de legat. 2.

q) l. 27. §. 3. π. de instruct. vel instrum. legat. Plura congestit Brillonius de formul. p. 597, 611, 612, 635.

r) l. 86. pr. π. de legat. 2.

s) l. 18. C. famil. ercisc.

De rebus, quae per praeceptionem relinqui possunt.

Antiquo quidem iure non nisi tales res, quae ex iure Quiritium in testatoris constitutae erant dominio, per praeceptionem poterant relinqui, ita, ut in iis, quae pondere, mensura atque numero continebantur, in quibus scilicet non corpus sed quantitas significabatur, mortis, in aliis autem, quae tali destituebantur qualitate, etiam testamenti facti respiceretur tempus. 1) Attamen S. Constantino Neroniano, cuius solus meminit Ulpianus, sancitum, ut quod minus 2) pactis verbis legatum, perinde sit, ac si optimo iure legatum esset, ex quo tempore res omnes per praeceptionem recte legabantur, ita, ut dominium in iis quoque rebus, quae nec mancipi vel in bonis tantum erant, ipso iure transferretur. 3) Sequenti tempore solemnes legandi formulas Constantinus 4) Constantius et Constans 5) intuitu discriminis tollebant, sed diversa manebat legatorum indoles, donec Iustinianus omnium legatorum naturam inter se exaequabat, 6) quo fiebat, ut omnes res, quae in commercio existebant, sive essent propriae, sive alienae, facta quoque honesta 7) per praeceptionis legatum recte relinqui possent, quo iure utimur.

1) Ulpian. in fragm. titul. XXIV. §. 7. et II. ibique Schulting.

2) sub

- u) sub pactis verbis legitima intelliguntur. Cujac. in not. ad Ulpian. tit. XXIV. Cicero pro Roscio Comaedi. Optimum autem jus legati per damnationem erat.
- v) Ulpianus in fragm. tit. XIX. §. 17. jung. l. 23. pr. π. de rei vindic.
- w) l. 15. C. de testam. l. 1. C. de formul.
- x) l. 21. C. de legat.
- y) l. 1. C. commun. de legat. et fideic. §. 2. Inst. de legat. Quae tamen exaequatio ita intelligenda, ut voluntas testatoris salva maneat, cfr. Vinnius et Everard Otto ad §. 2. Inst. de legat. quare in vindicationis et praeceptionis legato electio legatario tribuitur. l. 20. et l. 32. §. 1. π. de legat. I.
- z) §. 4. Inst. de legat. l. 112. §. 3. π. de legat. I.

§. 5.

De differentiis, quae praeceptionem, legatum et fideicommissum particulare intercedunt.

Quo luculentius autem de vera legati per praeceptionem relicti constet indole, ipsa veterum Iureconsultorum sequar vestigia, et paulo diligentius argumenta, atque indicia exquiram, quae ab aliis legatorum speciebus, nec non a fideicommissis aliena soli conveniunt praelegato. Et iam in ipsa constitutione insignis deprehenditur differentia, ^{a)} cum ei, quem leges non vocant ad hereditatem, nisi testamentum adsit, vel fideicommissum intercedat, per praeceptionem quid relinquere nequeat, ^{b)} omnino tamen in eum, modo ex ultima quid

B

capere

capere possit voluntate, legatum et fideicommissum etiam citra testamentum et fideicommissariam epistolam, Codicillis ad heredem legitimum scriptis, recte conferatur. c) Cujus rei ratio aliam iam sistit discernendi causam, qua scilicet praelegatum is solum, cui hereditas iuncto coheredere datur, habere, d) aliud legatum autem et fideicommissum omnes quibus ultima voluntate legitime declarata quid impertire leges permittunt, acquirere possint. e) Quae rei qualitas novam excitat contemplationem, quae in formula versatur, qua id, quod per praeceptionem legatum est, quaeritur, ab actione, quam quis aliorum legatorum causa reo intendere debet, quandoque recedente. Iudicio scilicet familiae exciscundae, quo heredes de dividenda agunt hereditate, f) praelegatum nec non legatum heredi relicto peti potest, g) cum alia legata, nec non fideicommissa actione personali et, si verba testatoris id suppetunt, vindicationibus consequamur, h) quae tamen in praelegatis etiam locum habent.

a) Alia docuit Hertius in dissertat. de praelegat. §. XII. qui, cum heredem directum ab herede fideicommissario, codicillos ab intestato factos ab iis, qui ad testamentum sunt conditi, non distinxit, hunc errorem erravit. Conf. Georg. Ludovic. Boehmeri progr. de quatuor modis conficiendi codicillos in Elest. T. I. Exerc. VIII.

b) Paulus in sentent. libr. III. T. VII. in pr. Plinius libr. V. epist. VII. l. 75. §. 1. 7. de legat. et fideic. 2.

c) l. 8.

- c) l. 8. §. 1. et 5. π . de jure Codicil. l. 29. Cod. de fideic.
 d) Quomodo enim quis possit dici praecipere, h. e. ante capere, qui eo accepto; aliud praeterea caperet nihil. Faber de erroribus pragmatic. decad. XXXVI. Error VI.
 e) §. 24. Institut. de legat. junct. §. 4. Instit. de heredum qualit. et different.
 f) §. 20. Institut. de action.
 g) l. 17. §. 2. π . de legat. Theophilus in paraphrasi instit. Tit. de legat. §. 2. Paulus in sententiis libr. III. Tit. VI. Ioann. Voetius in Comment. ad π . libr. XXX. §. 7. Hertius in dissert. de praelegat. §. 20.
 h) l. 1. C. Commun. de fideic. Ian. a Costa in Comment. ad Institut. libr. II. Tit. XX. §. 11.

§. 6.

De ratione discriminis in legatis, quae heredi simpliciter, et quae illi per praeceptionem relinquuntur, simul de herede, qui hereditatis susceptionem omisit, exponitur.

Bene monuit Ulpianus in libro, quem ad Edictum ¹⁾ scripsit, legatum, quod heredi per praeceptionem detur, ab eo, quod absque tali mentione in heredem conferatur esse sejungendum, ex quo quidem intelligitur, non unam atque eandem utriusque legati esse indolem, sed non ita clare hujus discriminis patet ratio, quippe quae gravibus premitur difficultatibus. Animadvertere autem oportet, praelegato pariter atque legato duas inesse partes, eam scilicet, quae venit heredis titulo,

tulo, et eam, quae iure legati percipitur, et praelegatum quidem tunc, cum praelegatarius hereditatem adit, in univcrsum valere, ^{k)} ideoque ex utraque consistere parte, sed legatum pro ea portione, quam legatarius ob partem hereditatis in se collatam sibi ipsi debeat praestare, penitus intercidere, ^{l)} nisi forte heres esse nolit, re enim sic se habente, licet a se ipso inutiliter fuerit legatum, ^{m)} nil impedit, quo minus legatarius totum assequatur legatum. Cui tamen assertioni non illa solum iuris positio, ⁿ⁾ qua dicitur id, quod initio vitiosum sit, non posse tractu temporis convalescere, quae Catoniana antiquior pro generali habenda est, ideoque omnia negotia tam inter vivos quam mortis causa complectitur, repugnare videtur, ^{o)} sed eae quoque iuris regulae obijci possunt, quarum una, ut omnia, quae ex testamento proficiantur, tunc demum, si initium sine vitio ceperint, eventum possint habere, cavetur, ^{p)} altera autem fancitur, ut legatum, quod inutile sit, si testamenti facti tempore decesserit testator, quocunque etiam tempore moriatur, non valeat. ^{q)} His ut Icti obviam eant, alii portionem repudiatam cum onere legatorum praestandorum ad coheredem transire, alii autem testatorem, qui heredi partiario legat, pro ea portione sub conditione legare asserunt, ideoque, cum legati conditionalis dies ab existente demum cedat conditione, ^{r)} regulam Catonianam

nam hac in specie cessare, ^{s)} atque onus legati in persona coheredis, cui portio repudiata accrescat, incipere inferunt, alii denique legem, cum in testamentariis successionebus voluntatem testatoris firmet, ^{t)} et, ut ea praecipue spectetur, jubeat, ^{u)} legatum in herede ex parte instituto, si quacunq; ex causa heres non existat, pro hereditaria portione fervare, eique, cum portionem vacantem alteri jungat portioni, et coheredi iure accrescendi deferat, validitatem comparare probant. ^{v)} Quibus tamen rationibus ut calculum addam vel ideo a me impetrare non possum, quia, licet portio deficiens cum suo onere ad coheredem transeat, ^{w)} legatum, quod pro inutiliter relicto habetur, ^{x)} onus portionis hereditatis esse nequeat, cui accedit, tacitam illam conditionem cum dies legatorum cesserit legati cessionem et transmissionem pro parte de hereditaria portione sumpta impedire non posse, ^{y)} leges autem hanc cessionem et transmissionem non admittere, ^{z)} nullam denique adesse iuris sanctionem, quae in accretione partis hereditariae validitatem hujus legati fundet. Iam autem quid ego ipse hac de re sentiam, paucis explicabo. Scilicet in omni hereditate ejus delatio ab ejus susceptione caute est separanda, prior causam exhibet in iure existentem, ob quam hereditas in alterum transire potest, quo lex, testamentum et pactum referuntur, posterior in voluntatis

tatis declaratione de adeunda hereditate consistit, et actum, quo ius defuncti continuatur, continet. Ex his patet, ad heredem legitime constituendum utrumque requiri, nempe ut hereditas sit delata atque suscepta, nam sola hereditatis delatio nil magis operatur, quam ut quis casu existente, et positus aliis in testatore et herede nec non quoad bona et formam necessariis requisitis hereditatem sibi habere possit. Heres nempe is demum est, qui iure et animo heredis se heredem esse velle significat. Eos itaque, qui ex lege, testamento vel pacto ius solum acquirendae hereditatis nanciscuntur, cum heredes nondum sint, nulla regularum, quarum in praemissis mentionem feci, tangit, nec iis impedimento est, quominus, si eo iure uti nolint, totum legatum sibi relictum capiant, legatum enim non est vitiosum, sed tantum quaeritur de persona, num qualitatem ad illud acquirendum necessariam sit habitura? Et hoc quidem nil novi in iure sapit, nam ita in legato cognatis relicto ii, qui post testamentum conditum cognati sunt, ad illud admittuntur, ^a ita in substitutione filio verbis „Quisquis mihi ex supra scriptis heres erit, idem filio heres esto“ concepta, is heres pupilli est, qui quandoque testatori heres fuit, licet tempore mortis pupilli heres esse desierit, ^b ita filius, qui tempore mortis in potestate patris constitutus pro herede suo et necessario habetur, beneficio

ficio autem practoris ab hereditate paterna abstinet, a legati petitione non excluditur, ^{c)} ita quoque servus legatum sibi relictum, si ante mortem testatoris libertatem adipiscatur, recte petit. ^{d)} Quibuscum conspirat, quod Iulianus ait, ^{e)} legatum a semet ipso inutiliter relinquit, ab eo enim, qui hereditatem omittit, nec utiliter nec inutiliter quicquam legari potest.

i) l. 1. §. 6. π. Quod legatorum.

k) l. 86. π. ad leg. Falcid. Hilliger ad Donell. libr. VIII. cap. VII. lit. C. Doctor Nieto in tractatu de praelegat. c. I. §. IX. Cuius rei ratio in eo quaerenda, quod lucrum ex hereditate non nisi deductis praelegatis cogitari possit. l. 18. pr. Cod. famil. ercisc. quare quoque in hereditatis divisionem non veniant, l. 39. §. 1. π. famil. ercisc. nec ob ea in legatorum atque fideicommissorum praestatione quid contribuitur l. 27. §. 14. et 63. §. 11. ad Scum. Trebellian. Non obstat, quod ius et obligatio in una persona concurrere nequeant, nec ex duplici causa lucrativa ius et obligatio procedat, cum id quod praelegatur prius hereditario lucro percipiatur, et id quod ex praeceptione iam tenetur acquisitione hereditaria non indigeat.

l) l. 116. §. 1. π. de legat. 1.

m) l. 18. π. de legat. 1. Aliud tamen insinuare videtur l. 34. §. 12. π. de legat. 1. qua in heredibus, quorum unus ex uncia, alter autem ex undecim uncis est institutus, quibusque fundus est legatus, unciam heredi undecim partes coheredi uncia tribuantur, cui sententiae ex Graecis, apud quos ita legitur: *ὁ εἰς τὰς ἑβδόμενας κληρονομαῖαν, καὶ ἑβδόμενας ἐξ ἑπτάτερας, ὁ δὲ ἐτέρος, μίαν*, auctoritatem conciliare studet Leunclau in libr. II. cap. CXVII. Notator. apud Ottoneum in thesaur. iur. Rom. Tom. III. pag. 1519. Sed salva res est, modo legas

loco

loco unciarum heredem, unciarum heredem, quam lectionem in editione Lugdunensi, anno 1566 sub Leonis signo impressa, inveniri asserit Nieto in tractat. de praelegat. cap. I. §. X. cui jungendus Cocceji in iure controverfo p. 11. Tit. de legat. Quaest. IX. Nec refragatur l. 18. §. 2. π. de his, quae ut indignis auferuntur, quippe quae ex eo, quod in omni ultima voluntate testatoris intentio praecipue debeat spectari, l. 69. π. de legat. 3, lucem capit.

- n) l. 29. π. de reg. iuris, quam, cum ex Pauli libr. 8. ad Sabinum sumpta fit, in eoque libro, uti ex lege 4. et 17. π. de tutel. l. 2. et 4. π. de tutel. et ration. distrahend. l. 3. π. de auctoritate tutor. et l. 27. π. de contrah. emt. patet, Paulus de tutel. egerit, Iacobus Gothofredus in Commentario ad regulas iuris, minus recte ad regulam Catonianam retulit.
- o) Anton Faber libr. XII. conjectur. XIX. Ioseph Averanius in interpretat. iur. libr. IV. cap. XXII. et Sande in Commentar. ad regul. iuris.
- p) l. 201. et 210. π. de reg. iuris.
- q) l. 1. pr. π. de reg. Caton. quae proprie ad sola pertinet legata l. 3. π. ejusd. titul. hinc male versatur Iacobus Cujacius qui libr. IV. observ. 4. non hereditates sed libertates legendum esse censet, quem ideo Ioannes Robertus in animadversionibus et in notis ad notata mercatoris libr. 1. cap. 13. jure reprehendit.
- r) l. 5. §. 2. π. Quando dies legator. vel fideic. cedat.
- s) l. 3. et 4. π. de reg. Caton.
- t) l. 120. et 130. π. de verb. signif.
- u) l. 18. §. 2. π. de his, quae ut indignis l. 19. pr. π. de condit. et demonstr.
- v) Bartholom. Cheffius in interpret. iur. libr. II. cap. III. in Heineccii iurisprudentia Romana et Attica.
- w) l. 122. §. 1. π. de legat. 1.

x) l. 18.

- x) l. 18. π. de legat. 1.
 y) l. 3. π. de legat. 1. l. 5. in prin. π. quando dies legat. vel. fideic. ced.
 z) l. 75. §. 1. π. de legat. 2.
 a) l. 19. π. de reb. dub.
 b) l. 31. π. de vulg. et pupill. substitut. plures continet species.
 c) l. 87. π. de legat. 1.
 d) l. 91. §. 2. π. de legat. 2.
 e) l. 18. π. de legat. 1.

§. 7.

*Quid intuitu quartae heredi debitae in legato praeceptionis
 juris sit, disquiritur.*

Liberrimam de bonis suis mortis causa disponendi leges XII. Tabularum civibus Romanis concedebant facultatem, cum juberent, ut, quomodocunque pater familias de pecunia tutelave suae rei legaret, ita jus esset. ^{f)} Interea id ex hac sanctione nascebatur incommodi, ut testatores, si bona sua absumerent legatis, heredibus, quibus male confulerent, destituerentur, a quo tamen omnes boni abhorrebant. ^{g)} Itaque variis haec licentia circumscribatur legibus, Furia scilicet ^{h)} et Voconia, ⁱ⁾ praecipue autem Falcidia, ^{k)} qua sanciebatur, ne liceret hereditatem ultra dodrantem legatis exhaurire, ^{l)} quam legem SCrum Pegasianum ad fideicommissa transferebat, cavens, ut ei, qui rogatus esset, hereditatem restituere

C

per-

perinde liceret, quartam partem retinere, atque per legem Falcidiam ex legatis. ^{m)} Ita quarta pars ejus, quod defunctus relinquebat, patrimonii heredibus servabatur, in quam, num legata praeceptionis debeant imputari, et num ex iis quarta recte delibetur, mihi iam est disquirendum. Tenendum autem, sub verbo imputare, quod proprie in expensi tabulas referre denotat, Iureconsultos praesenti in specie actum intelligere, quo quid iis bonis annummeratur, quae in herede quartam hereditatis constituunt partem, ⁿ⁾ et imputationem quidem maximopere a computatione differre, sub qua numeratio eorum bonorum indicatur, e quorum in hereditate facta aggregatione quadrantis debet fieri deductio. ^{o)} Iam eam quaestionem num quarta, quae ex lege Falcidia, et ea, quae ex Scto Pegasiano debetur, respectu imputationis invicem convenient, ^{p)} lubens mitto, solum monens, quartam lege Falcidia tunc demum detrahi posse, ^{q)} cum heres ea careat, quod tum fit, cum ex iudicio et voluntate defuncti titulo heredis tantum ex hereditate non superest, quantum ad quartam requiritur, ^{r)} qua in re nec differt, num heres quid directo ex ipsa institutione, an per indirectum ex ea capiat, ^{s)} quo tamen non referuntur res, quas ab institutionis titulo alienas heres acquirit, si nempe legatum coheredi relictum, vel id quod mortis aut conditionis implendae cau-

fa

sa ei obvenit, lucratur. Lex scilicet Falcidia hereditatis quadrantem diminuere prohibebat legatis, et hunc in modum heredi quartam constituerebat, quare id, quod a coherede legabatur, vel fideicommissum aut alio quam heredis titulo relinquebatur, heredi in eam quartam imputari non poterat. ³⁾ Inde conjectura assequi possum, legata praeceptionis pro ea quidem parte, quam heres sibi ipsi debet, non autem pro ea, quam a coherede accipit, in quartam Falcidiam imputari. ⁴⁾ E contrario autem quarta ex Senatus Consulto Pegasiano omnia complectitur, quae propter fideicommissum restituendum heres fiduciarius ex liberalitate defuncti ita tenet, ut, nisi habeat, in restituenda mansissent hereditate, ⁵⁾ quare non potest non evenire, ut praelegata omni ex parte in hac quarta constituenda numerentur. ⁶⁾ Denique in utraque quarta recte definienda quantitas bonorum, et in Falcidia quidem ex tempore mortis, ⁷⁾ in Trebellianica autem ex tempore restitutionis ⁸⁾ iudicatur, quo fit, ut praelegata, ⁹⁾ cum in assè comprehendantur, in computationem quoque veniant, ideoque ex iis quarta detrahi possit.

f) l. 14. et 31. in Pardulphi Prateii iurisprudencia vetere ad leg. XII. Tab. l. 120. π. de verb. signif. ad eamque Fornerius et Goeddaeus.

g) Cujus rei non una solum est ratio quam §. 1. Inst. quibus ex causis manumittere non licet, exhibet, ne defuncti nomine ejus bona

- venderentur sed alia quoque et gravior, ne sacra privata interirent.
- h) de qua Ulpianus tit. 1. §. 2. et Iacob. Cujacius libr. XIX. observat. cap. XXXI.
- i) de qua Balduinus in Commentar. ad leg. Voconiam, Falcidiam, Iuliam, Papiam Poppaeam, Rhodiam et Aquiliam et Iacobus Perizonius de lege Voconia foeminarumque apud veteres hereditatibus.
- k) de qua Iacob Voerda in Commentar. ad h. leg.
- l) l. 1. pr. π. ad leg. Falcid.
- m) Ulpianus in fragm. tit. XXV. §. 14. quam quartam D. Pius ad successiones ab intestato extendit l. 18. π. et l. 10. C. ad leg. Falcid.
- n) l. 50. π. ad leg. Falcid.
- o) l. 81. pr. π. ad leg. Falcid.
- p) Cujac. libr. 8. observ. 4. Gabriel Vallius ad leg. 91. π. ad leg. Falcid. Franciscus Husmann ad leg. Falcid. Paradox. XI. et XII.
- q) Detrahere vel deducere denotat portionem legis beneficio concessam de solido vel retinere vel actione petere Claudius Chifletius de portionib. hereditar. cap. I.
- r) l. 74. π. ad leg. Falcid.
- s) l. 50. π. ad leg. Falcid.
- t) Anton Faber libr. VI. Conject. cap. II. et Claudius Chifletius de portionibus hereditariis cap. XVII.
- u) l. 74. π. l. 86. π. l. 17. C. ad l. Falcid. l. 24. C. famil. ercisc. Mutua praelegata integra in Falcidiam imputari asserit Ludovicus Charond. Verisimil. l. II. cap. IV.
- v) Franciscus Husmann ad leg. Falcid. Paradox. XI.
- w) l. 91. π. ad leg. Falcid. Anton Goveanus ad hanc legem.
- x) l. 73. pr. π. ad leg. Falcid.

y) §. 7.

1) §. 7. Inst. de fideic. l. 58. §. 6. π. ad SCrum Trebellian.

2) l. 35. pr. et §. 1. π. de heredib. instituend.

§. 8.

*Num legata praeceptionis in legitimam impurentur,
exponitur,*

Legitima, quam alii e lege Glicia, a) alii e moribus, b) alii denique e rationibus legis Falcidiaec) derivant, in portione hereditatis consistit, quae ex legum praescripto certis tribuitur personis. In ejus autem ratione incunda, mortis spectatur tempus, d) nisi defunctus, dum vixerit, immodicis patrimonium suum exhausserit liberalitatibus, tunc enim ex illo definienda est tempore, e) et in eam quidem eae res, quae ex patrimonio patris proficiscuntur, f) et de quibus, ut earum numeratio fiat, in legibus expresse sancitum, g) impurantur, quibus e legis dispositione legata adscribuntur, h) ut itaque ea, quae per praeceptionem relinquuntur, in legitimae portione constituenda partem i) sumant, nisi liberi, quibus sunt parta, praeterea in legitima specialiter sint instituti, vel ii) citra respectum legitimae portiones in testamento sibi assignatas capiant, his enim in speciebus ob praesumptam testatoris voluntatem nulla praelegatorum locum habet k) contributio.

a) Iacobus Cujac. libr. 14. observ. cap. XIV.

- b) Westenberg in dissert. 1. de portione legitima.
 c) Heineccius in element. iur. civil. secund. ord. π. P. 2. §. 48.
 d) l. 6. Cod. de inoffic. testam.
 e) Novell. XCII. cap. I.
 f) l. 36. pr. Cod. de inoffic. testam.
 g) l. 20. pr. C. de collat. Claudius Chifletius de portionibus legitimis cap. XIV.
 h) Novell. 18. cap. I.
 i) quod negat. Peter Müller ad Struvii Exercit. X. thes. XXXV. lit. Z. falsa adductus ratione, quia scilicet collationem fugiant.
 k) Berger in Oecon. Iuris libr. II. tit. IV. Th. XVI. Not. 5.

§. 9.

De modis, quibus legata praeceptionis rite constituta evanescent.

Tribus evenit modis, ut legata praeceptionis, quae ab initio valent, vim suam amittant, nempe si a testatore tolluntur, vel in alterum transferuntur, vel ea alio modo extinguuntur. Ita, ut testamentum respicias, nemo ulla se ipse lege tam arcte vincire potest, ut ea semper obstrictus putetur. 1) Negari igitur nequit verbis, 2) et ad declarationem voluntatis idoneis 3) factis sublationem praeclegatorum fieri posse, quam sublationem in eo, qui uxorem testatoris adulterio polluerit, vel testatorem in periculum capitis adduxerit, vel ei status controversiam

move-

moverit, nec non in eo, cujus coheredi legatum praecptionis, ob eandem causam datum adimitur, legibus praefumi o) afferunt. Ita actu, quo testator personam legatarii, p) quod quoque locum habet, licet in incapacem suscepta sit translatio, q) vel vivo testatore moriatur is, in quem facta translatio, r) personam, a qua quid reliquit, ipsam rem legatam vel modum legandi permutat, s) praelegatum tale, quale fuit, esse definit. Ita denique praecptiones cum citra directum testatoris factum talem incidunt in conditionem, qua subsistere nequeunt, extinguuntur, t) quod etiam in eo, qui a tutela testamenti data se excusat, locum sibi vindicat u)

l) l. 22. pr. π . de legat. 3.

m) l. 2. pr. π . de adimend. et transferend. legatis.

n) l. 16. 22. et 30. π . ejusd. tit. l. 6. §. 1. π . de auro argent. mund. legat. Averanius in interpret. Iur. libr. 5. cap. 26. et 27. quibus locis de mutatione rei legatae tanquam modo tollendi legatum, eleganter differit.

o) Voetius in Comment. ad π . libr. XXXIV. Tit. IV. et Hertius in differt. de praefegat. §. XXII.

p) l. 5. π . de adim. et transf. legat.

q) l. 20. π . dict. tit.

r) l. 8. π . dict. tit.

s) l. 6. π . de adim. vel transf. legat.

t) l. 3. §. ult. π . de his, quae pro non script. habent. f. 39. in π . de condit. et demonstr. l. 45. §. 1. π . de legat. 2.

u) l. 32. et 33. π . de excusat.

ORNATISSIMO RESPONDENTI

S. P. D.

P R A E S E S

Si proprium est virtutis, animos hominum sibi conciliare, et ad suos adjungere usus, nec fallacibus rerum emolumenta videre judiciis, maximopere Tibi, Vir Ornatissime, gratulari posse mihi videor. Ab eo enim tempore, quo Musas nostras salutasti, Iurisprudentiae et omnibus bonis litteris Te totum dedisti, et in viveudi ratione ineunda urbanitatem pariter atque modestiam coluisti, quo evenit, ut insignibus, quae cepisti, literarum incrementis omnium, qui Te norunt, Tibi adjungeres amorem. His Tuis honestis consiliis res Tuas gerere pergas, et mascula, quam edidicisti, jurisprudentia ita utaris, ut Te omnibus in negotiis Virum apertum, ingenuum atque eximie doctum praestes, et fructus ingenii, virtutis, et omnis praestantiae in proximum quemque conferas. Quod reliquum est, rogo, ut pristina amicitia me etiam in posterum velis amplecti, Tibique de mea in Te fide, de meoque studio persuadeas. Scripsit. Viterberg. ip[s]i Nonis Januarii M.DCCLXXXI.

Wittenberg, Diss., 1791

ULB Halle 3
002 109 840

f

sb.

Inches
Centimetres

B.I.G.

Farbkarte #13

2
/

DE
PRAECEPTIONIS

UMENTATIO
QVAM

1751
16

CONSULTORVM ORDINIS
TORITATE

RAESIDE

CHRISTIANO FRANCKE

S IN MARCHIONATV LVSATIAE IN-
VLTATIS IVRIDICAE VITEM-
NSIS ASSESSORE

ARIII A. C. MDCCLXXXXI.

EFENDET

SAMVEL KRËYSIG

EBVGENSIS.

TEBERGAE,
S TZSCHIEDRICHII.

